

แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ
Guidelines for the Development of Community-based Ecotourism Routes in the Thung

Dok Krachiao Area Chaiyaphum

อนุวัฒน์ ทองแสง และ โชติ บดีรัฐ

Anuwat Tongsaeng and Chot Bodeerat

รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Doctor of Public Administration (Public Administration), Phibunsongkhram Rajabhat University

E-mail: sudteta@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4740-9052>

Corresponding author E-mail: chotbodeerat@psru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6849-3791>

Received 14/07/2022

Revised 28/09/2022

Accepted 28/09/2022

บทคัดย่อ

แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ มีวิธีการศึกษาจากการรวบรวม เรียบเรียง สังเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว พบว่าในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ มีศักยภาพที่โดดเด่นของชุมชน ได้แก่ ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยชุมชน มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางธรรมชาติทุ่งดอกกระเจียว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ส่วนศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งยังพบว่า การที่ทุ่งดอกกระเจียวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ชุมชนมีกิจกรรมเฉพาะของแต่ละชุมชนซึ่งถือเป็นข้อดีของชุมชน แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ มีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทรัพยากรส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติทุ่งดอกกระเจียวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งมีองค์ประกอบสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนคือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการเปิดโอกาสให้คนท้องถิ่นเข้ามาจัดการด้านการท่องเที่ยว เช่น การแสดงความคิดเห็น การให้บริการ นักท่องเที่ยว การขายสินค้า แก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

คำสำคัญ: แนวทาง; การพัฒนา; เส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์; ชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว; จังหวัดชัยภูมิ

Abstract

Guidelines for the development of community-based ecotourism in the Thung Dok Krachiao area, Chaiyaphum Province, this study synthesizing data on the development of community-based ecotourism in the Thung Dok Krachiao area found that; The area of Thung Dok Krachiew, Chaiyaphum Province, there are outstanding community potentials, including:

[431]

Citation:

อนุวัฒน์ ทองแสง และ โชติ บดีรัฐ. (2565). แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ.

วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 431-442

Tongsaeng, A., & Bodeerat, C., (2022). Guidelines for the Development of Community-based Ecotourism Routes in the Thung Dok Krachiao Area

Chaiyaphum. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 431-442 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.105>

The attraction potential of the community has a variety of natural attractions, the Krachiao flower field can attract tourists. The Potential in tourism activities, and it was also found that Thung Krachiao is a tourist attraction related to nature that is unique to the locality, Communities have specific activities for each community, which is a community advantage. However, the guidelines for the development of community-based ecotourism routes in the Thung Dok Krachiao area have a clear development direction, and there are government agencies, the private sector, and communities with a positive attitude towards ecotourism. Most of the resources are tourist attractions related to the nature of Thung Krachiew, which is endemic and plays an important role in sustainable ecotourism management. That is to say, promoting community participation by giving local people the opportunity to manage tourism. such as expressing opinions, providing services to tourists, selling products to tourists, etc.

Keywords: Guidelines; Development; Ecotourism Routes; Communities in Thung Dok Krachiao Area; Chaiyaphum

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เป็นสกุลเงินต่างประเทศให้กับหลายประเทศ ทำให้การลงทุนในธุรกิจนำเที่ยวเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว ช่วยสร้างงาน สร้างงานให้คนมีงานทำและมีรายได้เป็นผลจากความ เป็นอยู่ที่ดี ช่วยกระจายรายได้ไปยังภูมิภาคต่างๆ ในท้องถิ่น อันเป็นการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศเหล่านั้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์เพื่อสันติภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและประชาชน ด้วยเหตุนี้ ประเทศต่างๆ จึงพยายามดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในประเทศของตนให้ได้มากที่สุด เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด โดยเฉพาะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สวยงามและมีคุณค่าทั้งทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมและความเป็นมิตรของคนไทยล้วนเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวต่างชาติอยากมาเยือนประเทศไทยเป็นจำนวนมากและสร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศที่องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) คาดการณ์ว่าในปี 2553 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นมากกว่า 1 พันล้านคนทั่วโลก และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 60 ล้านล้านบาท คาดว่าภายในปี 2563 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นมากกว่า 1.6 พันล้านคน และรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 100 ล้านล้านบาท (World Tourism Organization, 1993)

การท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่มีบทบาทโดดเด่นในแต่ละปี และความสำเร็จโดยรวมหรือบางส่วนอาจเป็นผลมาจากพลังของฟันเฟืองขนาดเล็กและขนาดเล็กหรือกองกำลังที่ขับเคลื่อนซึ่งกันและกัน ให้การท่องเที่ยวนี้ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่ลดละ และมีบทบาทนำเป็นตัวเร่งให้เกิดการขยายตัวทาง

[432]

Citation:

อนุวัฒน์ ทองแสง และ โชติ บดีรัฐ. (2565). แนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ.

วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 431-442

Tongsaeng, A., & Bodeerat, C., (2022). Guidelines for the Development of Community-based Ecotourism Routes in the Thung Dok Krachiao Area

Chaiyaphum. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 431-442 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.105>

เศรษฐกิจที่นำไปสู่การจ้างงาน การสร้างอาชีพ การกระจายรายได้ และการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมากมาย สิ่งที่ต้องติดตามคือ "ผู้ประกอบการ" ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีสัญญาอนุญาตการเป็นผู้ประกอบการและความกระตือรือร้นในการหาวิธีลงทุนในธุรกิจ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงต้องไม่สะทกสะท้านกับอุปสรรคใด ๆ ที่จะเกิดขึ้น แต่มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้แม้จะเหน็ดเหนื่อยเพียงใดก็ต้องทำงานให้หนักและมุ่งมั่นต่อไป กับงานที่ทำงานประสบผลสำเร็จและต้องพัฒนาและทบทวนอย่างต่อเนื่องในกระบวนการทำงานต่างๆ อาจมี "กลุ่มผู้ประกอบการ" มาช่วยส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจของตนเอง สำหรับพันธมิตรเครือข่ายที่จะทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นในรูปแบบของเครือข่ายขึ้นอยู่กับระดับความร่วมมือของแต่ละหน่วยงาน จากข้อมูลดังกล่าว การท่องเที่ยวจึงได้มีการวิจัยเพื่อเป็น "บทบาทความร่วมมือของผู้ประกอบการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว" ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ประทานแก่คณะกรรมการและพนักงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 ว่า "ลองเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมและนิสัยที่ดีของคนไทยควบคู่ไปกับประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของคนไทยสู่ชาวต่างชาติให้มากที่สุด ในประเทศไทย มีสิ่งดี ๆ มากมายทั้งทางกายและทางใจ ทั้งหมดนี้ควรจะเป็น ทำเพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของเรา เพราะเมื่อมีคนอพยพให้เราทั่วโลกได้ดี มันจะทำให้เราปลอดภัยและเป็นมิตรมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ เข้าสู่ฤดูฝน เมื่อยอดเขาชัยภูมิมักจะถือช่อดอกไม้กระเจียวหรือดอกบัวสวรรค์ ราชินีแห่งดอกไม้แห่งขุนเขาที่ผลิดอกออกช่อเพียงปีละครั้งเท่านั้น กลีบดอกไม้สีชมพูสลับม่วงสลับกันท่ามกลางแมกไม้เขียวจีสวยงามน่ามอง กลายเป็นที่นิยมเป็นเทศกาลประจำจังหวัด ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศสร้างรายได้มหาศาลให้กับชุมชน พืชกระเจียวในวงศ์เดียวกับขิงข่า มีลักษณะที่เก็บอาหารไว้ในหัวในช่วงฤดูแล้ง และค่อย ๆ เติบโต บาน และขยายพันธุ์ในฤดูฝน กระเจียวเป็นไม้ยืนต้นที่พบได้ทั่วไปตามป่าโปร่ง ตามโขดหิน หรือต้นไม้ใหญ่ มักเกิดในบริเวณชื้นแฉะริมลำธารหรือปลายทุ่ง โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คนในท้องถิ่นนิยมบริโภคเป็นอาหาร ดอกอ่อนกินคู่กับน้ำพริก ก้อยลาบ เป็นต้น 'หน่ออ่อนในดอกอ่อนมีรสเผ็ดสามารถนำมาต้มเป็นยาขับลมได้ ดอกกระเจียวที่เราเห็นในป่าหินงามเป็นไม้กระเจียวที่ปลูกตามธรรมชาติ ก้านเล็กและยาวเพียง 20- ดอกกระเจียวชนิดต่างๆ 40 ซม. ที่คนในท้องถิ่นกิน แม้ว่ากระเจียวป่าสามารถอยู่ได้ภายใต้สภาวะที่ไม่สามารถควบคุมฝนได้ แต่ต้นกระเจียวเหล่านี้ไม่แข็งแรงเท่าที่ควร เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวกระโดดลงมา ในทุ่งมีความเสี่ยงสูงที่ยอดดอกจะหัก หน่อจะตาย ก้านจะช้ำและอาจลามไปถึงปีหน้าว่าจะไม่มียอดอ่อนมาอดช่ออีก ทุกปีมีสถานที่สำคัญในการชมดอกกระเจียว 2 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อ.เทพสถิต และ อุทยานแห่งชาติไทรทอง อ.หนองบัวระเหว

บทความนี้ใช้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ผสมผสานผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ จึงพยายามเน้นการ

ปรับแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นนามธรรมสู่รูปธรรมอย่างชัดเจน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่นำรายได้มาสู่ประเทศไทย และยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในตลาดการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการแข่งขันสูง ทำให้ประเทศไทยต้องปรับทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้เอกลักษณ์ประจำชาติ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แนวความคิดพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กระบวนการพัฒนาการตลาด การเสนอรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความสมดุลในมิติด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ นำไปสู่การจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในสังคม ปัจจุบันมีความตระหนักเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและเทศกาลตลอดจนมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน การรับรู้ทางวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างเห็น ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กลายเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของยุโรป และประเทศอื่น ๆ ได้พยายามพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศของตนแล้ว (Nzama, Magi & Ngocoho, 2005)

นอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะนำรายได้เข้ามาในประเทศและมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาคแล้ว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยอีกด้วย การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในตลาดการท่องเที่ยว แนวโน้มของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกำลังได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นเนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งมรดก วัฒนธรรมไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาช้านาน ดังนั้นเอกสารวิชาการนี้จะเน้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของไทยโดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อีกประการหนึ่งคือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวคิดใหม่ในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบเชิงลบ แนวคิดนี้ได้รับความสนใจจากประเทศต่างๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การสหประชาชาติและองค์การการท่องเที่ยวโลก ประเทศไทยได้นำแนวคิดนี้ไปศึกษาและดำเนินการจนได้ผลลัพธ์ที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม

จากการศึกษาถึงผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า มีทั้งผลกระทบทั้งสองทางคือ ผลกระทบในทางบวก และผลกระทบในทางลบ (ไพฑูริย์ พงศบุต

, 2552) (1) ผลกระทบเชิงบวกจะสร้างรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะหากเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ก็จะเพิ่มรายได้ของไทยในรูปแบบเงินตราต่างประเทศนอกเหนือจากการส่งออก เงินจำนวนนี้ที่นักท่องเที่ยวต่างชาติใช้จ่ายจะกระจายไปยังท้องที่ที่สถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ทำให้เศรษฐกิจท้องถิ่นดีขึ้น นอกจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแล้ว ยังสร้างประโยชน์ทางสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นอีกด้วย (2) ผลกระทบด้านลบอาจทำให้สถานที่ท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเนื่องจากความประมาทของนักท่องเที่ยวหรือขาดการวางแผนที่ดีของหน่วยงานท้องถิ่นในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวส่งผลให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวหมดลง นอกจากนี้ ชุมชนท้องถิ่นที่มีสถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่อาจไม่ได้รับผลประโยชน์ที่พวกเขาควรจะได้รับ เนื่องจากพวกเขาไม่ได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในการจัดการและบริการของผลประโยชน์ส่วนใหญ่ แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีทุนเยอะและอยู่นอกชุมชน ชุมชนท้องถิ่นต้องรับมือกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยว เช่น เสียงของนักท่องเที่ยว การจราจรติดขัด และค่าครองชีพในพื้นที่ เพื่อลดผลกระทบด้านลบ ได้มีการเสนอทางเลือกใหม่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักการสำคัญสองประการ: ประการแรกต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและประการที่สองจะต้องเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแกนหลัก ทั้งสองนี้เป็นที่มาของการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ นั่นคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้แนวคิดการท่องเที่ยวเป็นแนวคิดใหม่ que การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่เติบโตอย่างรวดเร็ว จากการรับรู้ว่าการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่สามารถสร้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับหลาย ๆ คนในสมัยก่อน จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบ "mass tourism" ตามความนิยมของนักท่องเที่ยวโดยเน้นที่สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม มีนักท่องเที่ยวล้นหลามเข้ามาเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวมีจำกัด ว่ากันว่าการท่องเที่ยวดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นมากจนพื้นที่ท่องเที่ยวจำนวนมากตกอยู่ในสภาวะที่ผู้ป่วยต้องใช้เวลา การแก้ไขจึงเป็นการเสียโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวเนื่องจากขาดการจัดการทรัพยากรที่ดีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้อง (ไพฑูริย์ พงศบุตร, 2552)

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวสนใจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น เนื่องจากการตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีดังนี้

องค์การ Eastern Caribbean states (OECS) ให้คำจำกัดความว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานของความ

.....
เสมอภาคและการดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้มาเยือนและปรับปรุงคุณภาพชีวิตด้วยความร่วมมือของหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ขอให้ราชบัณฑิตยสถานกำหนดนิยามการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ราชบัณฑิตยสถานกำหนดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความงามโดยใช้ทรัพยากร คุณค่าอันชาญฉลาดสามารถคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมได้นานที่สุด โดยมีผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กได้รับการจัดระเบียบอย่างดีเพราะสามารถรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อรักษาความน่าดึงดูดใจได้อย่างต่อเนื่องและธุรกิจการท่องเที่ยวกำลังปรับปรุงคุณภาพเพื่อให้ได้ผลกำไรที่เป็นธรรมกับนักท่องเที่ยว การเยี่ยมชมเป็นประจำเพียงพอ แต่มีผลกระทบด้านลบที่ยั่งยืนที่สุดต่อสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตามบทความชิ้นนี้มีศัพท์ที่เห็นควรนำมาให้คำจำกัดความเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน มีดังต่อไปนี้

การท่องเที่ยว หมายถึง การเยี่ยมชมสถานที่ต่างประเทศที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัยถาวรของบุคคลและเป็น การเยี่ยมชมชั่วคราวไม่ใช่เพื่อจุดประสงค์ในการหาเลี้ยงชีพ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่รวมเรื่องของการศึกษา การทำความเข้าใจธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม และได้จัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศที่ยั่งยืน คำว่า "ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม" ยังครอบคลุมถึงชนบทธรรมชาติและประเพณีท้องถิ่นด้วย

ระบบนิเวศที่ยั่งยืน หมายถึง การแบ่งปันผลประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยี่ยมชมชุมชนโดยไม่จำกัดว่าจะค้างคืนหรือไม่

การท่องเที่ยวเชิงชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ชุมชนกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวตามแนวคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการท่องเที่ยวโดยนำทรัพยากรท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และวิธีการผลิตของชุมชนมาเป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน หมายถึง ฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วย สถานที่ท่องเที่ยว การเข้าถึงเส้นทางคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวก

การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาดโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมโดยรวม การรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมดั้งเดิมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมตลอดจนการแสวงหากำไรและป้องกันความเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

.....
ตั้งนั้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่นในศักยภาพของธรรมชาติในการสนับสนุนและตระหนักถึง ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ประเพณี ต่อกระบวนการท่องเที่ยว และประชาชนทุกภาคส่วนต้องได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งต้องบริหารจัดการทรัพยากรให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในด้านเศรษฐกิจและสังคมและ สิ่งแวดล้อมในขณะที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและนิเวศวิทยาของท้องถิ่นนั้นไว้

แนวความคิดพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำจำกัดความของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความแตกต่างกันมากเป็นแนวคิดที่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนเพราะเป็นการกระทำเพื่ออนาคตที่ไม่สามารถมองเห็นได้ในปัจจุบัน ดังนั้นคำจำกัดความของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงขึ้นอยู่กับมุมมองที่รวบรวมจากประสบการณ์และความคาดหวังในแต่ละวัน Buckley (1993: 29) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่พัฒนาและรักษาไว้ทั้งกิจกรรมและกระบวนการภายในบริบทของชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาในชุมชนและไม่เสื่อมโทรมทั้งร่างกายและชีวิตมนุษย์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542: 7) ได้จำกัดความการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กมีการจัดการที่ดี เพื่อรักษาแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าดึงดูดใจ ธุรกิจการท่องเที่ยวได้ปรับปรุงคุณภาพเพื่อให้เกิดผลกำไรที่ยุติธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนทำให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสม โดยมีการเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอเพียงพอกับสิ่งแวดล้อมเชิงลบในระยะยาวน้อยที่สุดหรือไม่มีผลกระทบ อนุช อาภาภิรม (2545: 43) ได้กล่าวถึงแง่เศรษฐกิจ การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชากรหรือการพัฒนาที่สอดคล้องกับคุณภาพชีวิตของมนุษย์สูงสุดในวัยรุ่นปัจจุบันโดยไม่เสื่อมโทรมสำหรับคนรุ่นอนาคต การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาในทุกด้านแต่นั้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ เป้าหมายคือการพัฒนาในจุดที่เป็นอยู่และพยายามปรับปรุง ณ จุดนั้น ซึ่งต้องมีการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ กำหนด (Jittangwatana, B., 2007 : 15)

นอกจากพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Strydom, A. J., Mangope, D. & Henama, U. S. (2018) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทเรียนจากความสำเร็จกรณีศึกษาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากกลุ่มประเทศโลก ใต้ ความว่า ความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกหน่วยงาน ได้แก่ ผู้ ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว หน่วยงานอิสระไม่หวังผลกำไร หน่วยงานสนับสนุนการพัฒนา ด้านสาธารณสุข ภาค หน่วยงานท้องถิ่นภาครัฐ กระทรวงการท่องเที่ยว สหกรณ์ และผู้ประกอบการท้องถิ่น

ตั้งนั้นผู้เขียนมีความเห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) คือ การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กได้รับการจัดระเบียบอย่างดีเพื่อรักษา

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าดึงดูดใจอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจการท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าได้รับผลกำไรที่เป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ผลประโยชน์ที่ทำกำไรได้ด้วยการเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมออย่างเพียงพอโดยมีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยในระยะยาว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

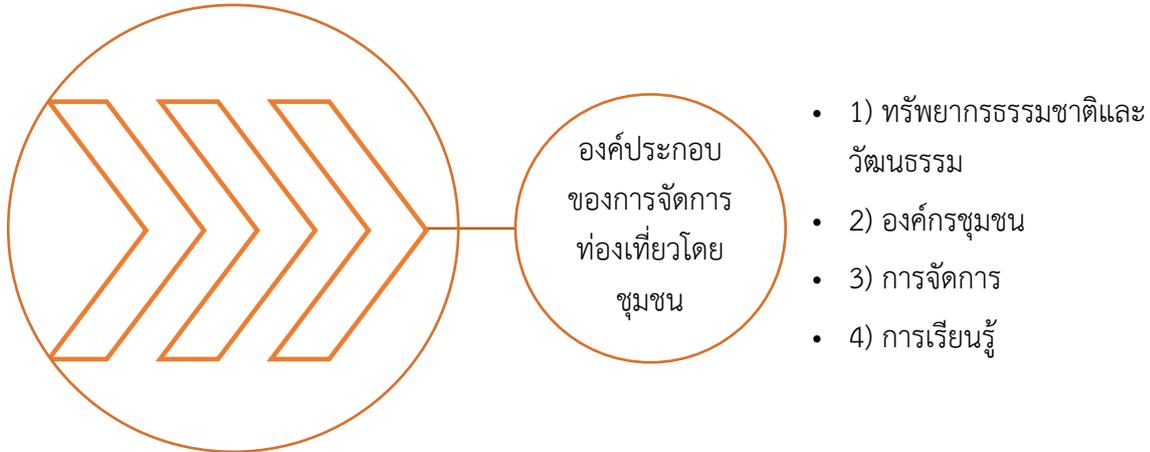
สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนกำหนดองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ทั้งหมด 4 ด้าน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2561) ประกอบด้วย

1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม: ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และวิธีการผลิตที่พึงพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

2) องค์กรชุมชน : เป็นชุมชนที่มีระบบสังคมที่เห็นอกเห็นใจกัน มีปราชญ์หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องต่างๆ ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3) การจัดการ คือ ชุมชนมีกฎเกณฑ์หรือกฎเกณฑ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมรวมถึงกองทุนชุมชนที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4) การเรียนรู้: ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมต่างๆ มีระบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านและผู้มาเยือนเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในสวนของชาวบ้านและผู้มาเยือนจากองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงชุมชนดังกล่าว

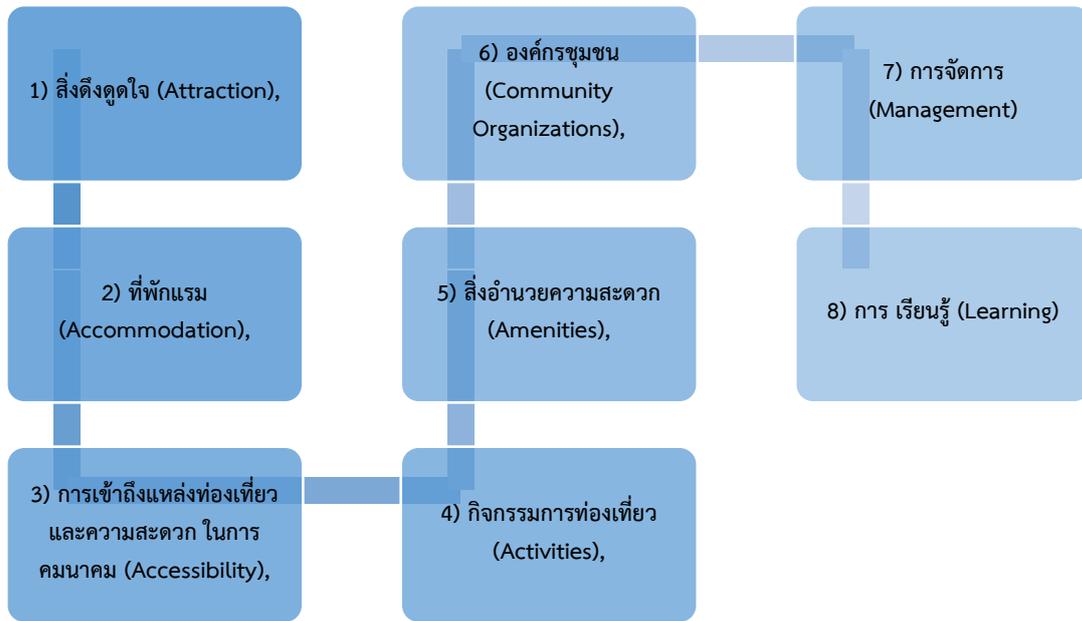

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ณัฐพัชร มณีโรจน์ และ สุวิทย์ สุวรรณโณ (2560) ที่นำองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะประกอบด้วย 4 ด้านและนำองค์ประกอบการท่องเที่ยวตามแนวคิดของ Sharron Dickman (2000) 5 องค์ประกอบมา ประยุกต์ใช้ร่วมกัน นอกจากนี้องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่กล่าวมานำมาเป็นตัวกำหนดคำถามในการวิจัย เพื่อทราบถึงศักยภาพแต่ละด้านของการท่องเที่ยวและนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไป

ผู้เขียนบทความเล็งเห็นถึงความสำคัญจึงนำมาพร้อมกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความครอบคลุมมากที่สุด จึงเสนอองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดย ชุมชน 8 องค์ประกอบในงานวิเคราะห์บทความเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย

- 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction),
- 2) ที่พักแรม (Accommodation),
- 3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความสะดวก ในการคมนาคม (Accessibility),
- 4) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities),
- 5) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities),
- 6) องค์กรชุมชน (Community Organizations),
- 7) การจัดการ (Management)
- 8) การ เรียนรู้ (Learning)

แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบการท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ

แนวทางในการพัฒนาตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เป็นรูปธรรม การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีความหลากหลายทั้งรูปแบบกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศธรรมชาติและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม โดยต้องเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่เน้นการศึกษาเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยว โดยอาจจัดเป็น โปรแกรมท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ (Study Tours) รวมทั้งมีแนวทางการจัดการที่ชัดเจน และมีแนวทางอย่างยั่งยืนอันเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดย การเปิดโอกาสให้คนท้องถิ่นเข้ามาจัดการด้านการท่องเที่ยว เช่น การแสดงความคิดเห็น การให้บริการนักท่องเที่ยว การขายสินค้าแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยการให้ความรู้งบประมาณ เพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวได้ซึ่งผลที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมของชุมชนคือแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนมีความภูมิใจในพื้นที่ของตนและคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การจัดการพื้นที่ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว การให้การศึกษและพัฒนาจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนดังกล่าว จะนำไปสู่การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทสรุป

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ มีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของทุ่งกระเจียวที่มีเอกลักษณ์และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนคือการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยให้คนในท้องถิ่นจัดการกิจกรรมของตน การท่องเที่ยว เช่น แสดงความคิดเห็น การให้บริการนักท่องเที่ยว ขยายสินค้าให้นักท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยการให้ความรู้ด้านงบประมาณเพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ ที่ได้รับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนทุ่งดอกกระเจียวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาและพัฒนาจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ทุ่งดอกกระเจียวเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ทำให้พื้นที่มีการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นทิศทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพัชร มณีโรจน์ & สุวิทย์ สุวรรณโณ. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวแบบไม่รีบเร่ง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 14 (1), 202-213.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ไพฑูรย์ พงศะบุตร. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม 5*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2561). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน*. [Online] <http://www.cbt-i.or.th/> [25 ธันวาคม 2561]
- อนุช อาภาภิรม. 2545. *การสื่อสารการแสวงหาสื่อเพื่อสาธารณะในโลกยุคไร้พรมแดน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
- Buckley, R.C. (1993). *A Framework for Ecotourism Research Proc LAWASIA 93*. Columbo
- Jittangwatana, Boonlert. (2007). *Sustainable Tourism Development*. 2nd edition. Bangkok : Press & Design.

[441]

Citation:

อนุวัฒน์ ทองแสง และ โชติ บดีรัฐ. (2565). แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 2 (5), 431-442

Tongsaeng, A., & Bodeerat, C., (2022). Guidelines for the Development of Community-based Ecotourism Routes in the Thung Dok Krachiao Area Chaiyaphum. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2 (5), 431-442 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.105>

- .....
- Nzama, A. T, Magi, L. M., & Ngcobo, N.R. (2005). *Workbook-I Tourism Workbook for Educators: 2004 Curriculum Statement (Unpublished Tourism Workshop Educational Materials)*. Centre for Recreation & Tourism, UZ. and Tourism KwaZulu-Natal, University of Zululand
- Strydom, A. J., Mangope, D. & Henama, U. S. (2018). Lessons learned from Successful Community-Based Tourism Case Studies from the Global South. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 7(5), 1-13.
- World Tourism Organization (WTO). (1993). *Sustainable tourism development: A guide for local planners*. Madrid: World Tourism Organization.

[442]

Citation:

อนุวัฒน์ ทองแสง และ โชติ บดีรัฐ. (2565). แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนในเขตพื้นที่ทุ่งดอกกระเจียว จังหวัดชัยภูมิ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 431-442.

Tongsaeng, A., & Bodeerat, C., (2022). Guidelines for the Development of Community-based Ecotourism Routes in the Thung Dok Krachiao Area Chaiyaphum. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2 (5), 431-442 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.105>